

SCRISOARE METODICĂ – ISTORIE

Repere pentru înțelegerea schimbării curriculare și organizarea primelor săptămâni de școală pentru clasa a IX-a
Istorie – trunchi comun, 1 oră/săptămână

Proiect „REGLEMENTĂRI NOI PENTRU UN CURRICULUM RELEVANT ȘI EDUCAȚIE DESCHISĂ”
Activitatea A3 – Resurse educaționale de sprijin pentru aplicarea noului curriculum pentru liceu
A3.1 – Elaborarea și publicarea de ghiduri metodologice pentru disciplinele de trunchi comun

1. Rolul scrisorii metodice

Această scrisoare metodică oferă profesorului un sprijin imediat pentru debutul implementării noului curriculum liceal la clasa a IX-a. Ordinea propusă este deliberată: mai întâi înțelegem *ce se schimbă în disciplină* și care este sensul schimbării; apoi *identificăm ancorele din gimnaziu* și nivelul real al elevilor, prin raportare la standardele naționale de evaluare pentru gimnaziu (selectiv, relevant pentru activitățile didactice specifice clasei a IX-a); abia după aceea proiectăm și organizăm primele experiențe de predare–învățare–evaluare. Documentul nu este o planificare calendaristică obligatorie, nu substituie manualul, ci face o trimitere către o lectură reflexivă a programei școlare. Acesta funcționează ca un punct de plecare, „starter kit” profesional: explică, exemplifică, oferă sugestii pentru debutul activităților didactice susținând decizia profesorului.

DE CE	CUM
nevoia de a înțelege schimbarea curriculară	o hartă a disciplinei „ce se păstrează – ce se schimbă – ce înseamnă pentru activitatea la clasă”, cu accent pe programa clasei a IX-a
manualul școlar	pachet de resurse utilizabile imediat: texte/date/imagini/fișe, contexte, sarcini, instrumente de evaluare și linkuri/QR verificate
nevoia de formare pentru noul curriculum	sugestii de răspunsuri la întrebările: ce fac, de ce fac, ce resurse folosesc și ce ajustez
tranziția către noua programă	exemple care fac vizibilă trecerea de la „transferul de informații” la dezvoltarea competențelor
diversitatea nivelurilor inițiale	diagnoză + diferențiere + folosirea responsabilă a celor 25% ore la dispoziția profesorului

PRINCIPIU

Debutul clasei a IX-a nu începe cu o «recapitulare lungă» și nici cu parcurgerea automată a primului capitol. Profesorul are nevoie de trei răspunsuri înainte de a decide: (1) ce este nou în curriculumul disciplinei? (2) pe ce achiziții anterioare se poate sprijini? (3) ce arată datele despre elevii din clasă? Primele șapte săptămâni transformă aceste răspunsuri în proiectare, învățare, evaluare și ajustare.

2. Înainte de proiectare: ce se schimbă în disciplina Istorie la clasa a IX-a

Profesorul nu poate organiza coerent începutul de an dacă vede noua programă doar ca pe o listă de competențe și conținuturi. Prima funcție a anexei este să facă schimbarea inteligibilă: ce se păstrează, ce se reformulează, ce apare nou, ce dispăre sau își schimbă ponderea și, mai ales, ce consecințe are fiecare schimbare asupra predării, învățării și evaluării.

2.1. Harta schimbării curriculare – Istorie, clasa a IX-a

COORDONATA SCHIMBĂRII	CE PĂSTRĂM / CONTINUĂM	CE ESTE NOU / DIFERIT ÎN CLASA a IX-a	CE ÎNSEAMNĂ PENTRU PROFESOR	SUPORTUL OPERAȚIONAL/ EXEMPLE
Finalități identitatea disciplinei și	Gândirea istorică, folosirea reperelor spațio-temporale, a limbajului istoric și lucrul cu sursele; ; educație civică și respect pentru diversitate economică, socială, culturală etc.	Istoria este formulată explicit ca spațiu al conștiinței istorice europene, al rezilienței democratice, al combaterii dezinformării și al argumentării bazate pe fapte/date verificabile	Proiectează situații de învățare în care elevul selectează informații, verifică și argumentează; nu limitează ora la transmiterea unei narațiuni.	Întrebare/Situații-problemă ghid: „Cum știm ce știm despre trecut și de ce contează astăzi?”
Competențe progresie și	Cele patru direcții din gimnaziu continuă: timp-spațiu; limbaj și surse; experiență istorică și civism; învățare autonomă.	Patru Competențe Generale (CG) noi și câte două Competențe Specifice (CS) pentru fiecare Competență Generală. Verbele cer utilizare, explicare, recunoaștere, extragere, descriere, selectare și organizare. Crește rigoarea alegerii și validării surselor.	Pornește proiectarea de la CS și evidențe observabile; aceeași CS se dezvoltă gradual în contexte istorice diferite.	Hartă de progresie: Competențele specifice 2.1/2.2 din Programa școlară Istorie, cls.V-VIII → OMEN nr. 3393/28.02.2017; Competențele specifice 2.1/2.2 și 4.1/4.2 din Programa școlară Istorie.Istorie universală, clasa a IX-a, OMEC 6930/2025; Competențele specifice 1.1/1.2 din Programa școlară Istorie cls.V-VIII → Competențele specifice 1.1/1.2 din Programa școlară Istorie.Istorie universală, clasa a IX-a

Conținuturi	Rămân reperele Antichității, Evului Mediu și începuturilor Modernității, studiate în gimnaziu în contexte universale și românești.	Conținuturi cronologice, organizate prin „idei mari”, cu echilibru între procese, structuri, cultură și politică. Apare domeniul introductiv „Laboratorul istoriei”. Detalierea din conținuturi reprezintă minimum obligatoriu. Sugestiile metodologice cu activități de învățare detaliate	Nu tratează titlurile generale ca lecții exhaustive. Selectează fapte/concepte pentru formarea CS și consultă obligatoriu detalierea din Sugestiile metodologice.	Integrare: „Surse istorice” + „Timp, spațiu, concepte și metode” într-o căutare de informații despre sedentarizare.
Activități și experiențe de învățare	Hărți, axe, analiză de surse, comparații, dezbateri, proiecte și resurse multimedia.	Accent explicit pe identificare de surse, validare, multiperspectivitate, proiecte colaborative și evaluarea critică a informațiilor online/IA.	Formulează sarcini autentice cu produs și criterii: elevul selectează, corelează, creează și reflectează.	Dosar de 4 surse despre apariția agriculturii: clasificare → verificare → explicație cauză–efect.
Evaluare feedback și	Pot fi folosite observația, produsele, proiectele, prezentările și probele scrise.	Evaluare inițială raportată la standardele de nivel gimnazial, pentru diagnoză, pe evidențe ale competenței; feedback pentru progres, autoevaluare și evaluare între colegi.	Separă diagnoza de notare; definește înainte criterii descriptive și folosește rezultatele pentru ajustare.	Rubrică scurtă: utilizarea sursei; repere timp–spațiu; explicația; justificarea selecției.
Flexibilitate / 25%	Profesorul adaptează ritmul și sprijinul la clasă.	25% din timpul disciplinei este explicit la dispoziția profesorului pentru aprofundare, remediere și proiecte transdisciplinare/local-civice.	Rezervă ore în planificare, dar decide utilizarea lor pe baza evidențelor, nu ca „materie suplimentară” prestabilită.	Scenarii: reactivarea lecturii hărții; atelier de validare a surselor; microproiect de istorie locală.
Transversal / digital / IA / contexte actuale	Resursele multimedia și proiectele transdisciplinare apar deja în gimnaziu.	Alfabetizarea media, combaterea dezinformării, utilizarea responsabilă a IA, educația juridică, de mediu și pentru egalitate de șanse devin mai explicite.	Folosește tehnologia numai când sprijină o operație de gândire istorică și cere declararea/verificarea surselor.	Compararea unui răspuns IA despre o sursă arheologică cu descrierea obiectului din muzeu și corectarea argumentată a erorilor.

2.2. „Ce trebuie să văd altfel de luni dimineață, 07.09?” – mesaje-cheie pentru profesor

MESAJ-CHEIE	EXPLICAȚIE ÎN LIMBAJ PROFESIONAL SIMPLU	MIC EXEMPLU DIN DISCIPLINA ISTORIE
M1. Programa se citește integral, nu doar tabelul de conținuturi.	Detaliile din Sugestiile metodologice din Programa școlară de clasa a IX-a sunt repere minime obligatorii, iar EAI (exemple de activități de învățare) arată sensul formativ al CS. Proiectarea le corelează, nu le tratează separat.	La „Surse istorice” se lucrează cu tipuri de surse, criterii de analiză și limbaj istoric.
M2. „Laboratorul istoriei” este o punte, nu o recapitulare.	Primele ore reactivează achizițiile din gimnaziu la un nivel superior: validitate, utilitate, cauzalitate, obiectivitate și multiperspectivitate.	Elevii compară o sursă primară, una secundară și una multimedia despre aceeași problemă.
M3. Competența conduce selecția conținutului.	Conținutul este resursă pentru o acțiune observabilă a elevului. O lecție bună precizează ce selectează, explică, organizează sau produce elevul.	Pentru CS 1.2, elevii construiesc o explicație cauză–efect despre sedentarizare folosind două surse.
M4. Sursa nu este ilustrație, ci obiect de investigat.	Elevul identifică tipul, autorul/proveniența, contextul, informația, perspectiva, limitele și utilitatea sursei.	O fotografie a unui artefact este confruntată cu fișa muzeală și o reconstituire modernă.
M5. Diagnoza trebuie să schimbe proiectarea.	Primele evidențe nu clasifică elevii și nu cer recapitularea întregului gimnaziu. Ele indică sprijinul, ritmul, gruparea și nivelul sarcinilor.	Dacă elevii localizează corect, dar nu justifică utilitatea unei hărți, se introduce un model de răspuns și o sarcină ghidată.

2.3. Deciziile profesorului, dincolo de manual

DECIZIE 1 — Documentul de față se raportează exclusiv la programa TC, 1 oră/săptămână, pentru toate filierele, profilurile și specializările. La clasele de profil umanist, curriculumul de specialitate se proiectează separat.

DECIZIE 2 — Planifică prin corelare, nu prin alăturare: competență specifică → activitate a elevului → conținut și detaliere minimă → produs/rezultat al învățării → criterii de evaluare și feedback.

DECIZIE 3 — Pentru șapte ore reale, adaptează timpul pentru activitățile de învățare. O singură oră nu poate susține simultan o expunere amplă, analiză de surse și produs complex; mută informarea scurtă în fișa-resursă și păstrează ora de curs pentru operațiile de gândire.

DECIZIE 4 — Verifică profilul clasei înainte de a folosi flexibilitatea de 25%. Decizia poate viza remedierea, consolidarea, aprofundarea sau extinderea, dar trebuie să răspundă unei evidențe.

1. Citesc schimbarea	2. Aleg ancorele	3. Obțin date	4. Proiectez unitate a de învățare	5. Pregătesc resursele	6. Predau + colectez evidențe	7. Ajustez
programă + listă de noutăți	achiziții din gimnaziu	diagnoză scurtă, multimodală	Competențe specifice → activități de învățare/evaluare → evidențe	minimum necesar pentru elev	feedback în timpul învățării	diferențiere + 25%

3. Arhitectura primelor săptămâni

SĂPTĂMÎNA	FOCUS	ÎNTREBAREA PROFESORULUI	PRODUS / EVIDENȚĂ PRINCIPALĂ
1	Intrarea în cultura istoriei + schimbarea curriculară + ancore	Cum învățăm istoria la liceu și ce folosim din gimnaziu?	Hartă „gimnaziu → liceu”; răspuns inițial la „Cum știm ce știm?”; observații despre clasă
2	Diagnoză pentru învățare: timp, spațiu, surse, cauzalitate,	Ce achiziții sunt disponibile și unde este nevoie de sprijin?	Fișă diagnostică multimodală; profil al clasei; 2–3 decizii de proiectare
3	Laboratorul istoriei I – surse istorice (CS 2.1, 2.2, 4.1)	Cum recunoaștem, selectăm și verificăm o sursă utilă?	Fișă de analiză a unui mini-dosar de surse; exit-ticket
4–5	Laboratorul istoriei II – timp, spațiu, concepte și metode (CS 1.1, 1.2)	Cum construim o relatare și o explicație istorică bazată pe repere și dovezi?	Axă + hartă + organizator cauză–efect; feedback descriptiv
	Consolidare și transfer în Laboratorul istoriei; utilizare țintită a flexibilității	Pot elevii aplica metoda asupra unei teme necunoscute? Ce ajustez?	Proiect: „Un obiect spune o poveste”; activitate pe grupe pentru sprijin/aprofundare
6	Zorii civilizației – Repere ale Preistoriei (CS 1.1, 1.2, 2.2)	Cum și de ce s-au schimbat comunitățile prin agricultură, sedentarizare și metalurgie?	Explicație cauză–efect susținută de hartă/artefact; mini-glosar
7 — Mesopotamia și Egiptul antic: mediu, economie, societate și modele politice (CS 2.2, 3.1). Întrebare: Cum influențează mediul organizarea unei civilizații și ce limite are explicația geografică? Evidență: comparație oraș -stat/regat și concluzie bazată pe surse.			

4. Cultura disciplinei

OBIECTIV	EXEMPLU DE DEMERS	CE EVITĂM
schimbare curriculară	hartă vizuală: continuitate în cele 4 direcții din gimnaziu; noutăți: Laboratorul istoriei, (8 CS), validare/multiperspectivitate, „idei mari”, 25%	citirea tehnică a programei sau enumerarea conținuturilor
identitate	situație-problemă: trei reprezentări diferite ale aceluiași artefact; întrebarea „Ce ne ajută să cunoaștem trecutul și de ce?”	expunere lungă despre importanța istoriei
ancorare	în perechi, elevii plasează 4 repere pe axă și hartă, clasifică 4 surse și formulează o explicație scurtă	recapitulare cronologică exhaustivă
diagnoză discretă	profesorul observă folosirea reperelor, citirea sursei, justificarea și colaborarea; colectează rezultatele unui test inițial.	test inițial cu notă și itemi exclusiv reproductivi
contract de învățare	co-construirea a 5 reguli: dovada înaintea concluziei; sursa se declară; eroarea se corectează; opiniile se argumentează; IA se verifică	listă formală de reguli dictate
metacogniție	fîșa „Ce fac când întâlnesc o sursă?”: observ – întreb – verific – corelez – concluzionez	presupunerea că elevii stăpânesc deja metoda istorică

„Ce aduc cu mine / Ce construiesc de aici”

ANCORE DIN GIMNAZIU	CUM ÎMI DAU SEAMA (VERIFICAREA ACHIZIȚIILOR)	ABORDARE NOUĂ LA LICEU / GRAD CRESCUT DE COMPLEXITATE	PRIMUL PAS
VIII 1.1–1.2: utilizarea și analizarea coordonatelor de timp și spațiu	localizează pe hartă, ordonează 4 repere și explică o schimbare observabilă	IX 1.1: reperele spațio-temporale susțin relatarea faptelor/proceselor istorice; IX 1.2: relația cauză–efect susține explicația	combină axa, harta și două surse într-o relatare de 5–6 enunțuri
VIII 2.1–2.2: prezentarea unei teme și argumentarea unei opinii prin surse	extrage informații explicite și justifică o opinie cu un argument istoric	IX 2.1–2.2 și 4.1: tipologie, criterii, utilitate/credibilitate, selecție în funcție de scop	compară o sursă primară, una secundară și una multimedia; alege sursa utilă și justifică
VIII 4.1–4.3: investigații multimedia, proiecte, perspective transdisciplinare	planifică în grup o cercetare istorică și precizează resursele folosite	IX 4.2: organizarea informațiilor din mai multe surse într-un proiect; autonomie și trasabilitate	realizează fișa unui „obiect-martor”, cu informații corelate și lista surselor

5. Diagnoza pentru învățare, nu pentru clasificare

FORMAT RECOMANDAT Combinați 4 surse: sarcină scurtă de performanță, observație, autorefecția elevului și analiza unui produs. **Identificați zona proximei dezvoltări - strategii, autonomie și potențial de transfer; nu căutați doar „ce nu știe”.**

DOMENIU DIAGNOSTIC	ÎNTREBARE / SARCINĂ	CE URMĂRIM	DECIZIE POSIBILĂ
cunoștințe-ancoră	Ordonează: apariția agriculturii, primele orașe, scrierea, metalurgia; explică un criteriu.	noțiuni de cronologie și transformare; nu reținerea unor date izolate	reactivare scurtă / continuare spre Preistorie
abilități	Pentru o hartă și două surse, notează tipul, două informații, un reper și o întrebare de verificare.	lectura hărții/sursei; selectarea informației; limbaj istoric	modelare explicită / sarcină cu sprijin redus
transfer / raționament	Pe baza unei imagini de sit istoric și a unui text, formulează o ipoteză despre modul de viață și susține-o cu două dovezi.	diferența dintre observație, inferență și concluzie; cauzalitate	organizator ghidat / provocare suplimentară
atitudini / motivație	Alege: ce tip de activitate te ajută să înțelegi istoria? Explică printr-un exemplu.	încredere, interes, disponibilitate pentru dialog și lucru cu surse	climat sigur / roluri și resurse diferențiate
metacogniție	Completează: „Când două surse nu spun același lucru, eu...” și „Ca să verific, pot...”	strategii de monitorizare și verificare; asumarea limitelor	rutină observ-întreb-verific-corelez-concluzionez

IMPORTANT Rezultatul diagnozei trebuie să apară în proiectarea săptămânii 2–6. Dacă nu generează o decizie, diagnoza devine doar o activitate administrativă.

6. Reflecție asupra proiectării unității de învățare

CÂMP	ÎNTREBARE DE PROIECTARE	DE COMPLETAT (SUGESTII)
Ideea principală (big idea)	Cu ce rămâne elevul după parcurgerea unității de învățare?	Trecutul nu este accesibil direct; explicația istorică se construiește critic din surse, repere și concepte.
Noutatea curriculară activată	Ce element nou al programei devine vizibil în această unitate de învățare?	Domeniul nou „Laboratorul istoriei”; validitate, utilitate, cauzalitate, obiectivitate și multiperspectivitate.
Competențe specifice	Ce formăm/dezvoltăm efectiv?	CS 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 4.1; CS 4.2 în microproiect.
Ancore anterioare	Ce achiziții din gimnaziu/învățarea anterioară sunt indispensabile?	VIII 1.1–1.2, 2.1–2.2 și 4.1–4.3: timp–spațiu, valorificarea surselor, investigație/proiect.
Întrebări esențiale	Ce întrebare dă sens și poate fi reluată pe parcursul procesului de predare-învățare?	Cum știm ce știm despre trecut? Când este o sursă utilă și credibilă? Cum transformăm dovezile într-o explicație?
Dovezi	Ce va face/produce elevul pentru a demonstra învățarea?	Clasifică surse; extrage informații; justifică selecția; construiește axă/hartă; explică o relație cauză–efect; realizează o microcercetare.
Criterii de reușită (descriptori)	Cum descriu nivelul de performanță în învățare (de bază, consolidat, avansat)?	Bază: identifică și extrage cu sprijin. Consolidat: corelează și justifică. Avansat: evaluează limitele, confruntă perspective și transferă metoda.
Secvențe de învățare	Cum valorificăm ancorele în procesul de învățare, pentru a realiza autonomia și transferul?	S1 ancorare; S2 diagnoză; S3 analiza și selecția surselor; S4 timp–spațiu–cauzalitate; S5 transfer și reflecție.
Evaluare formativă	Cum știm dacă s-a produs învățarea și dacă procesul de învățare trebuie ajustat?	Observație, întrebări de verificare, exit-ticket, feedback pe criterii și revizuirea produsului; fără notă la diagnoză.
Diferențiere	Ce variem: sprijin, complexitate, resursă, produs, ritm etc.?	Modele de răspuns, glosar, surse cu lungimi diferite, roluri în grup, opțiuni de produs și extensie privind credibilitatea.
Resurse	Ce resurse educaționale pot fi utilizate, în completarea manualului?	Dosare de surse reproduse legal: Europeana, British Museum, Metropolitan Museum, UNESCO, muzee naționale; hărți și fișe create de profesor.
25%	Ce decizii didactice pot fi luate în funcție de rezultatele învățării?	Remediere pentru citirea sursei/hărții; consolidare prin dosar nou; aprofundare privind multiperspectivitatea; proiect de istorie locală.
Reflecție	Ce voi analiza la final pentru deciziile didactice ulterioare?	Ce operații realizează autonom elevii? Unde confundă informația cu opinia/inferența? Ce sprijin retrag și ce mențin?

7. Reflecție asupra activităților de învățare (în ansamblu)

MOMENT	SCOP	ÎNTREBĂRI DE PROIECTARE	EXEMPLU
ANCORARE	activează și creează sens	Ce știu elevii? Ce îi surprinde?	Trei imagini ale aceluiași artefact; elevii notează ce observă, ce presupun și ce ar verifica.
EXPLORARE	produce date/idei/întrebări	Ce investighează / compară / încearcă?	Clasifică un mini-dosar de surse și extrag informații după repere: autor/proveniență, timp, spațiu, subiect.
CONSTRUIRE	structurează înțelegerea	Ce idee / procedură / concept devine explicit?	Profesorul modelează: întrebare → selecție → confruntare → dovadă → concluzie; elevii construiesc glosarul.
APLICARE	consolidează în context apropiat	Cum acționează elevul în contexte apropiate?	Realizează o axă și un organizator cauză–efect pentru sedentarizare, folosind surse indicate.
TRANSFER	mută învățarea într-un context nou	Poate decide / argumenta / crea?	Alege dintre 5 surse pe cele potrivite pentru o expoziție despre un obiect istoric și justifică includerea/excluderea.
REFLECȚIE	face învățarea vizibilă	Ce a funcționat? Ce ajustez?	Întrebare de reflecție: „O concluzie pe care o pot susține...? O limită...; Următorul pas...”.

8. Instrumente utile

8.1. Verificare rapidă – 3 minute (instrument pentru elev)

PROMPT	RĂSPUNSUL ELEVULUI
Știu / Pot să...	
Încă nu este clar...	
Pentru a merge mai departe, am nevoie de...	

8.2. Feedback pentru învățare (instrument pentru profesor)

1. UNDE EȘTI (evidență observabilă)	2. UNDE TREBUIE SĂ AJUNGI (rezultat al învățării/standard)	3. URMĂTORUL PAS (acțiune concretă, realizabilă)
A identificat corect tipul și două informații din sursă; a folosit un reper temporal.	Explicația trebuie să lege informațiile printr-o relație cauză–efect și să precizeze „limita” sursei.	Adaugă „deoarece/prin urmare”, indică dovada exactă și formulează o întrebare de verificare.

8.3. Listă de verificare pentru utilizarea tehnologiilor / IA

- Sarcina de lucru implică gândire proprie sau doar generare de informații factuale?
- Activitatea elevului implică verificarea, compararea sau evaluarea critică a rezultatului IA?
- Produsul final permite profesorului să distingă contribuția elevului?
- Profesorul precizează ce utilizare a IA este permisă și cum se declară?
- Datele personale și drepturile de autor sunt protejate?

8.4. Listă de verificare pentru sarcini de lucru în cooperare (grupe)

- Sarcina este formulată astfel încât toți elevii din grupă să aibă ceva concret și măsurabil de făcut, iar rezolvarea acesteia să depindă de contribuția fiecăruia?
- Activitatea îi încurajează pe elevi să discute, să își explice ideile și să ia decizii împreună?
- Profesorul poate observa ce a făcut și ce a învățat fiecare elev pe parcursul întregii activități, nu doar ce a produs grupa la final?
- Elevii știu de la început ce au de realizat, cum vor lucra împreună și după ce criterii va fi apreciat rezultatul?

9. Anexe și resurse de dezvoltat

- **REPERE DE SELECTARE A RESURSELOR.** Pentru fiecare sursă se notează instituția/autorul, titlul sau identificatorul, data consultării, licența ori condiția de reutilizare și legătura. Se evită imaginile fără proveniență și textele preluate fără drept de utilizare.
- **MINI-GLOSAR PENTRU DEBUT.** Sursă primară; sursă secundară; sursă multimedia; cronologie; proces istoric; spațiu istoric; spațiu cultural/de civilizație; cauzalitate; multiperspectivitate; obiectivitate; validitate; utilitate; dovadă; inferență.
- **RUTINĂ COMUNĂ PENTRU ANALIZA SURSELOR.** 1) Identific: ce fel de sursă este și cine a produs-o? 2) Contextualizez: când, unde și în ce scop? 3) Extrag: ce informații oferă? 4) Evaluez: ce perspectivă și ce limite are? 5) Corelez: cu ce altă sursă o confrunt? 6) Concluzionez: ce pot susține și cu ce grad de certitudine?
- **CRITERII PENTRU PRODUSUL DE TRANSFER (SĂPTĂMÂNA 5).** Nivel de bază: identifică sursele și extrage informații relevante. Nivel consolidat: corelează minimum două surse și justifică selecția. Nivel avansat: discută credibilitatea/limitele, confruntă perspective și formulează o concluzie nuanțată.
- **MODEL DE FIȘĂ PENTRU FIECARE ORĂ.** Competența specifică vizată; întrebarea esențială; sursele; sarcina elevului; produsul/evidența; criteriile de reușită; feedbackul; adaptarea; decizia pentru ora următoare.

RESURSA	CONȚINUT MINIM	FORMAT RECOMANDAT
Harta schimbării curriculare – Istorie, clasa a IX-a	7 coordonate: finalități; progresia CG/CS; Laboratorul istoriei; idei mari; EAI; evaluare pe evidențe; 25%	Secțiunea 2.1 + sinteză de 2 pagini
Harta de lectură a programei	CG → CS → operația elevului → EAI → conținut/detalieri obligatorii → evidență → feedback	Matrice editabilă; exemplu complet pentru CS 2.1
„Cum învățăm istoria la liceu?” – pentru elev	observăm, întrebăm, verificăm, corelăm, argumentăm; rolul erorii, feedbackului și al IA declarate	Fișă de o pagină pentru săptămâna 1
Diagnoză pentru start	5 sarcini din secțiunea 5; barem descriptiv; grilă de observare; interpretare și decizii	Fișă editabilă; 25–30 minute; fără notă
Resurse – primele săptămâni	Sursa 1 artefact și reprezentări; Sursa 2 tipuri de surse; Sursa 3 axă/hartă; Sursa 4 sedentarizare; Sursele 5-6 Mesopotamia, Egipt	Texte scurte, imagini cu licență, hărți și fișe; sursa indicată
Evaluare și feedback	criterii pe trei niveluri; autoevaluare; feedback în 3 pași; exemplu de produs	Instrumente din secțiunile 8.1–8.2 + rubrică disciplinară
Decizii pentru 25%	remediere: sursă/hartă; consolidare: explicație; aprofundare: perspective; extindere: istorie locală	Hartă decizională bazată pe praguri observabile